

PREPORUKE

VIJEĆE

PREPORUKA VIJEĆA

od 22. svibnja 2017.

o Europskome kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje i o stavljanju izvan snage Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje

(2017/C 189/03)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 165. i 166.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Kvalifikacije imaju različite svrhe. Poslodavcima pokazuju što njihovi nositelji načelno znaju i mogu učiniti („ishodi učenja”). One mogu biti preduvjet za pristup određenim reguliranim profesijama. Pomažu tijelima i pružateljima usluga u području obrazovanja i osposobljavanja u utvrđivanju razine i sadržaja učenja koje je stekao pojedinac. Važne su i za pojedinca kao način izražavanja osobnih postignuća. Stoga kvalifikacije imaju važnu ulogu u povećanju zapošljivosti, olakšavanju mobilnosti i pristupa daljnjem obrazovanju.
- (2) Kvalifikacije su formalni ishod postupka vrednovanja i potvrđivanja koji provodi nadležno tijelo i obično imaju oblik dokumenata kao što su svjedodžbe ili diplome. Njima se potvrđuje da je pojedinac postigao ishode učenja prema zadanim standardima. Ti ishodi učenja mogu se postići na različite načine u formalnom, neformalnom ili informalnom okruženju, bilo u nacionalnom ili međunarodnom kontekstu. Informacije o ishodima učenja trebale bi biti lako dostupne i transparentne.
- (3) Preporukom Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje ⁽¹⁾ uspostavljen je zajednički referentni okvir od osam razina kvalifikacija iskazanih u obliku ishoda učenja s pripadajućim razinama koje odražavaju složenost. One služe kao tumač razlika između različitih sustava kvalifikacija i njihovih razina. Svrha je Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje poboljšati transparentnost, usporedivost i prenosivost kvalifikacija osoba.
- (4) Širi su ciljevi ove Preporuke doprinijeti osuvremenjivanju sustava obrazovanja i osposobljavanja te povećati zapošljivost, mobilnost i društvenu integraciju osoba koje uče ili rade. Nadalje, cilj je bolje povezivanje formalnog, neformalnog i informalnog učenja i podupiranje vrednovanja ishoda učenja stečenih u različitim okružjima.
- (5) Države članice razvile su ili razvijaju nacionalne kvalifikacijske okvire na temelju ishoda učenja te ih povezuju s Europskim kvalifikacijskim okvirom postupkom „povezivanja”. Razine Europskoga kvalifikacijskog okvira i opisnice ishoda učenja doprinose većoj transparentnosti i usporedivosti kvalifikacija u različitim nacionalnim sustavima. Doprinosi i općem pomaku prema usmjerenosti na ishode učenja u području obrazovanja i osposobljavanja. Povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom trebalo bi se obavljati putem nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili, ako ti okviri ne postoje, putem nacionalnih kvalifikacijskih sustava (dalje u tekstu „nacionalni kvalifikacijski okviri ili sustavi”).

⁽¹⁾ SL C 111, 6.5.2008., str. 1.

- (6) Kvalifikacije su transparentnije i usporedivije kada su prikazane u dokumentima koji sadrže povezivanje s primjenjivom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira i opis postignutih ishoda učenja.
- (7) U provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira trebalo bi uključiti širok raspon dionika na razini Unije i nacionalnoj razini kako bi joj se osigurala široka potpora. Ključni dionici obuhvaćaju sve osobe koje uče, pružatelje obrazovanja i osposobljavanja, tijela nadležna za kvalifikacije, tijela nadležna za osiguravanje kvalitete, poslodavce, sindikate, industrijske, trgovinske i obrtničke komore, tijela uključena u priznavanje visokoškolskih i stručnih kvalifikacija, službe za zapošljavanje te službe nadležne za integraciju migranata.
- (8) U izvješću Europskom parlamentu i Vijeću od 19. prosinca 2013. o vrednovanju Europskoga kvalifikacijskog okvira Komisija je zaključila da je Europski kvalifikacijski okvir široko prihvaćen kao referentna točka za razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira, provedbu pristupa utemeljenoga na ishodima učenja te poboljšanje transparentnosti i priznavanja vještina i kompetencija. Naglasila je da bi Unija trebala omogućiti osobama koje uče ili rade da njihove vještine i kompetencije budu vidljivije, bez obzira na to gdje su ih stekli.
- (9) U tom je izvješću Komisija ujedno zaključila da je Savjetodavna skupina Europske komisije za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira osigurala učinkovite smjernice za nacionalne postupke povezivanja te je uspostavila povjerenje i razumijevanje među zemljama sudionicama. Nadalje je zaključila da učinkovitost nacionalnih koordinacijskih točaka za Europski kvalifikacijski okvir uvelike ovisi o tome koliko su usko povezane s nacionalnim upravljanjem postupkom povezivanja.
- (10) S obzirom na pozitivno vrednovanje te skupine, nastavak rada Savjetodavne skupine Europske komisije za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira presudan je za dosljednu, usklađenu, transparentnu i koordiniranu provedbu ove Preporuke.
- (11) Transparentnost i priznavanje vještina i kvalifikacija jedan je od novih prioriteta u skladu sa Zajedničkim izvješćem Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.). U tom se izvješću naglašava potreba za daljnjim razvojem Europskoga kvalifikacijskog okvira radi povećanja transparentnosti i usporedivosti kvalifikacija. U pogledu nedavno pristiglih migranata u njemu se ujedno naglašava da bi postojeći instrumenti transparentnosti mogli pomoći i u boljem razumijevanju inozemnih kvalifikacija u Uniji i obratno.
- (12) Europski kvalifikacijski okvir i nacionalni kvalifikacijski okviri ili sustavi koji se s njime povezuju mogu služiti kao potpora postojećim praksama priznavanja zahvaljujući povećanom povjerenju, razumijevanju i usporedivosti kvalifikacija koje pružaju. Time se može olakšati postupak priznavanja u svrhu učenja i rada. Sveobuhvatni kvalifikacijski okviri kao što je Europski kvalifikacijski okvir mogli bi poslužiti kao informacijski alat za prakse priznavanja kako je navedeno u Preporuci o upotrebi kvalifikacijskih okvira u priznavanju inozemnih kvalifikacija donesenoj u skladu s Konvencijom o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u području Europe.
- (13) Nacionalni kvalifikacijski okviri i sustavi mijenjaju se s vremenom, stoga bi povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom trebalo preispitivati i ažurirati kad god je potrebno.
- (14) Povjerenje u kvalitetu i razinu kvalifikacija koje su dio nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava povezanih s Europskim kvalifikacijskim okvirom (dalje u tekstu „kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira“) neophodno je za potporu mobilnosti osoba koje uče ili rade unutar sektorskih i zemljopisnih granica te preko njih. Preporukom Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje obuhvaćena su zajednička načela za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju te strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Njima se poštovala odgovornost država članica za mehanizme osiguravanja kvalitete koji se primjenjuju na nacionalne kvalifikacije u skladu s načelom supsidijarnosti. Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja i Europski referentni okvir za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju temelj su takvih zajedničkih načela.
- (15) Mogla bi se istražiti mogućnost razvoja registra izvan područja visokog obrazovanja za tijela čija je zadaća praćenje sustavâ osiguravanja kvalitete kvalifikacija.
- (16) Sustavi bodovanja mogu pomoći pojedincima da napreduju u učenju olakšavanjem fleksibilnih načina učenja i prijenosa među različitim razinama i vrstama obrazovanja i osposobljavanja te izvan nacionalnih granica, omogućujući osobama koje uče da prikupljaju i prenose različite ishode učenja postignute u različitim kontekstima učenja, što uključuje digitalno, neformalno i informalno učenje. Pristupom usmjerenim na ishode učenja mogu se olakšati i oblikovanje, postizanje i vrednovanje cjelovitih kvalifikacija ili dijelova kvalifikacija.

- (17) Sustavi bodovanja i na nacionalnoj i na europskoj razini djeluju u institucijskim kontekstima, kao što su visoko obrazovanje ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Na europskoj razini Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova razvijen je za visoko obrazovanje u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Za strukovno obrazovanje i osposobljavanje razvija se Europski sustav bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u skladu s Preporukom Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o uspostavi Europskog sustava bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (ECVET) ⁽¹⁾. Prema potrebi, mogle bi se promicati veze između nacionalnih kvalifikacijskih okvira i sustava bodovanja.
- (18) Iako se pravnom stečevinom Unije u pogledu zakonitih migracija i azila predviđa jednako postupanje s državljanima s obzirom na priznavanje kvalifikacija, pa čak i mjere olakšavanja za korisnike međunarodne zaštite, u skladu s Direktivom 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, i dalje postoje visoke stope prekvalificiranosti i nedovoljne zaposlenosti među državljanima trećih zemalja s visokim obrazovanjem. Suradnjom između Unije i trećih zemalja u području transparentnosti kvalifikacija može se unaprijediti integracija migranata na tržišta rada Unije. S obzirom na sve veće migracijske tokove prema Uniji i iz nje potrebno je bolje razumijevanje i pravedno priznavanje kvalifikacija dodijeljenih izvan Unije.
- (19) Glavne karakteristike Europskoga kvalifikacijskog okvira, to jest njegov pristup usmjeren ishodomima učenja, definicija opisnica razina i uspostava kriterija povezivanja kako ih je razvila Savjetodavna skupina Europske komisije za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira, bile su izvor inspiracije za razvoj nacionalnih i regionalnih kvalifikacijskih okvira u cijelom svijetu. Sve veći broj trećih zemalja i regija traži bolje poveznice između svojega kvalifikacijskog okvira i Europskoga kvalifikacijskog okvira.
- (20) Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ predviđa se da se zajednički okviri osposobljavanja za regulirane profesije mogu uspostaviti delegiranim aktom Komisije kao zajednički skup znanja, vještina i kompetencija. Zajednički okviri osposobljavanja trebaju se temeljiti na razinama Europskoga kvalifikacijskog okvira. Povezivanje s razinama Europskoga kvalifikacijskog okvira u kvalifikacijama ne smije utjecati na pristup tržištu rada ako su stručne kvalifikacije priznate u skladu s Direktivom 2005/36/EZ.
- (21) Okvir za kvalifikacije Europskog prostora visokog obrazovanja pruža opisnice za kratki ciklus (koji može biti povezan s prvim ciklusom ili obuhvaćen njime), prvi, drugi i treći ciklus visokog obrazovanja. Opisnica svakog ciklusa pruža prikaz postignuća i sposobnosti povezanih s kvalifikacijama dodijeljenima na kraju tog ciklusa. Europski kvalifikacijski okvir usklađen je s kvalifikacijskim okvirom za Europski prostor visokog obrazovanja i njegovim opisnicama ciklusa. Razine od 5. do 8. Europskoga kvalifikacijskog okvira odgovaraju kratkom ciklusu (koji može biti povezan s prvim ciklusom ili obuhvaćen njime), prvom, drugom odnosno trećem ciklusu kvalifikacijskog okvira za Europski prostor visokog obrazovanja.
- (22) Odlukom br. 2241/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ pomaže se osobama da bolje predstavljaju svoje vještine, kompetencije i kvalifikacije.
- (23) Komisija razvija Europsku klasifikaciju vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO). Ako se upotrebljava dobrovoljno, njome bi se moglo poduprijeti bolje povezivanje obrazovanja i zapošljavanja. Podaci koje države članice razrađuju u kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira mogli bi poslužiti kao doprinos za tu klasifikaciju.
- (24) Informacije o postupku povezivanja nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom i o kvalifikacijama s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira trebale bi biti lako dostupne javnosti. Upotrebom zajedničkih struktura i formata podataka pomoglo bi se ostvarivanju tog cilja. Osim toga, njome bi se olakšali razumijevanje i upotreba objavljenih informacija o kvalifikacijama.
- (25) Potrebni su usklađenost, komplementarnost i sinergije na nacionalnoj razini i razini Unije među provedbom Europskoga kvalifikacijskog okvira, nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava te alata za transparentnost i priznavanje vještina, kompetencija i kvalifikacija, među ostalim onih za osiguravanje kvalitete, prikupljanje i prijenos bodova te alata za transparentnost i priznavanje vještina, kompetencija i kvalifikacija razvijenih u kontekstu Europskog prostora visokog obrazovanja.

⁽¹⁾ SL C 155, 8.7.2009., str. 11.

⁽²⁾ Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljanina trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL L 337, 20.12.2011., str. 9.).

⁽³⁾ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

⁽⁴⁾ Odluka br. 2241/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o jedinstvenom okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacija i kompetencija (Europass) (SL L 390, 31.12.2004., str. 6.).

- (26) Razvoj Europskoga kvalifikacijskog okvira trebao bi biti u potpunosti u skladu s postojećom europskom suradnjom u području obrazovanja i osposobljavanja u skladu sa strateškim okvirom ET 2020. i budućim europskim strateškim okvirima ET.
- (27) Ovom Preporukom ne zamjenjuju se niti utvrđuju nacionalni kvalifikacijski okviri ili sustavi. Europskim kvalifikacijskim okvirom ne opisuju se specifične kvalifikacije ni kompetencije pojedinca te bi posebne kvalifikacije trebalo povezivati s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira relevantnim nacionalnim kvalifikacijskim sustavima.
- (28) Ovom Preporukom potvrđuje se Europski kvalifikacijski okvir kao zajednički referentni okvir od osam razina iskazanih u obliku ishoda učenja, koji služi kao tumač razlika između različitih kvalifikacijskih okvira ili sustava i njihovih razina.
- (29) S obzirom na njezinu neobvezujuću prirodu ovom Preporukom poštuju se načela supsidijarnosti i proporcionalnosti podupiranjem i nadopunjavanjem aktivnosti država članica olakšavanjem daljnje suradnje među njima kako bi se povećala transparentnost, usporedivost i prenosivost kvalifikacija osoba. Trebalo bi je provoditi u skladu s nacionalnim pravom i praksom,

PREPORUČUJE DRŽAVAMA ČLANICAMA DA U SKLADU S NACIONALNIM OKOLNOSTIMA:

1. upotrebljavaju Europski kvalifikacijski okvir za povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava te za usporedbu svih vrsta i razina kvalifikacija u Uniji koje su dio nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava, posebno povezivanjem njihovih razina kvalifikacija s razinama Europskoga kvalifikacijskog okvira navedenima u Prilogu II. i upotrebom kriterija navedenih u Prilogu III.;
2. prema potrebi preispitaju i ažuriraju povezivanje razina nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava s razinama Europskoga kvalifikacijskog okvira utvrđenima u Prilogu II. te upotrebom kriterija iz Priloga III., uzimajući u obzir nacionalni kontekst;
3. osiguraju da kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira budu u skladu sa zajedničkim načelima za osiguravanje kvalitete utvrđenima u Prilogu IV., ne dovodeći u pitanje nacionalna načela za osiguravanje kvalitete koja se primjenjuju na nacionalne kvalifikacije;
4. prema potrebi, promiču veze između sustava bodovanja i nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava uzimajući u obzir zajednička načela za sustave bodovanja utvrđena u Prilogu V., ne dovodeći u pitanje nacionalne odluke o i. upotrebi sustava bodovanja te ii. njihovu povezivanju s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima. Ta zajednička načela neće dovesti do automatskog priznavanja kvalifikacija;
5. prema potrebi, poduzmu mjere tako da sve novoizdane isprave nadležnih tijela o kvalifikacijama (npr. svjedodžbe, diplome, prilozi svjedodžbi, dopunske isprave o studiju) i/ili registri kvalifikacija sadrže jasno povezivanje s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira;
6. rezultate postupka povezivanja stave na raspolaganje javnosti na nacionalnoj razini i razini Unije te, ako je moguće, osiguraju dostupnost i objavljivanje informacija o kvalifikacijama i njihovim ishodima učenja upotrebom podatkovnih polja u skladu s Prilogom VI.;
7. potaknu socijalne partnere, javne službe za zapošljavanje, pružatelje obrazovnih usluga, tijela za osiguravanje kvalitete i tijela javne vlasti na upotrebu Europskoga kvalifikacijskog okvira radi potpore usporedbi kvalifikacija i transparentnosti ishoda učenja;
8. osiguraju nastavak i koordinaciju zadaća koje obavljaju nacionalne koordinacijske točke za Europski kvalifikacijski okvir. Glavne su zadaće nacionalnih koordinacijskih točaka za Europski kvalifikacijski okvir podupirati nacionalna tijela u povezivanju nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom i približiti Europski kvalifikacijski okvir pojedincima i organizacijama,

PREPORUČUJE KOMISIJI DA U SURADNJI S DRŽAVAMA ČLANICAMA I DIONICIMA U OKVIRU SAVJETODAVNE SKUPINE EUROPSKE KOMISIJE ZA PROVEDBU EUROPSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA:

9. podupire dosljednost u daljnjoj provedbi Europskoga kvalifikacijskog okvira u državama članicama usporedbom metodologija koje se upotrebljavaju za određivanje razina kvalifikacija u nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima te raspravom o njima, uzimajući u obzir nacionalne kontekste;
10. uzimajući u obzir nacionalne kontekste, podupire razvoj metodologija za opis, upotrebu i primjenu ishoda učenja kako bi se povećalo transparentnost i razumijevanje te usporedivost kvalifikacija;
11. podupire uspostavu dobrovoljnih postupaka u vezi s određivanjem razina međunarodnih kvalifikacija putem nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava te razmjene informacija i savjetovanja među državama članicama o tim postupcima s ciljem osiguravanja dosljednosti;

12. izradi smjernice za obavješćivanje u vezi s Europskim kvalifikacijskim okvirom, posebno u pogledu načina prikazivanja razina Europskoga kvalifikacijskog okvira na novoizdanim svjedodžbama, diplomama i dopunskim ispravama, i/ili o registrima kvalifikacija, u skladu s nacionalnim sustavima i propisima o svjedodžbama i diplomama;
13. istraži mogućnosti za razvoj i primjenu kriterija i postupaka za omogućivanje, u skladu s međunarodnim sporazumima, usporedbe nacionalnih i regionalnih kvalifikacijskih okvira trećih zemalja s Europskim kvalifikacijskim okvirom;
14. organizira suradničko učenje i razmjene primjera najbolje prakse među državama članicama i, prema potrebi, olakša uzajamno savjetovanje na zahtjev država članica,

PREPORUČUJE KOMISIJI DA:

15. osigura potporu provedbi ove Preporuke mjerama koje se financiraju u okviru relevantnih programa Unije;
16. osigura učinkovito upravljanje provedbom Europskoga kvalifikacijskog okvira održavanjem i potpunim podupiranjem Savjetodavne skupine Europske komisije za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira uspostavljene 2009., koju čine predstavnici država članica i drugih zemalja sudionica, socijalni partneri i drugi dionici, prema potrebi. Savjetodavna skupina Europske komisije za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira trebala bi osigurati općenitu usklađenost i promicati transparentnost postupka povezivanja nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom te povjerenje u njega;
17. izvješćuje o napretku nakon donošenja ove Preporuke, prema potrebi, u kontekstu relevantnih okvira politika u pogledu obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja;
18. procjenjuje i vrednuje u suradnji s državama članicama i nakon savjetovanja s dotičnim dionicima mjere poduzete kao odgovor na ovu Preporuku te da do 2022. izvijesti Vijeće o stečenom iskustvu i budućem razvoju, među ostalim, ako je potrebno, o mogućem preispitivanju i reviziji ove Preporuke.

Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje stavlja se izvan snage.

Sastavljeno u Bruxellesu 22. svibnja 2017.

Za Vijeće

Predsjednik

E. BARTOLO

PRILOG I.

Definicije

Za potrebe ove Preporuke primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „kvalifikacija” znači formalni rezultat postupka vrednovanja i potvrđivanja koja se stječe nakon odluke nadležnog tijela da je pojedinac ostvario ishode učenja prema zadanim standardima;
- (b) „nacionalni kvalifikacijski sustav” znači svi aspekti aktivnosti države članice povezani s priznavanjem učenja i drugi mehanizmi koji obrazovanje i osposobljavanje povezuju s tržištem rada i civilnim društvom. To uključuje razvoj i provedbu institucionalnih mehanizama i postupaka povezanih s osiguravanjem kvalitete, vrednovanjem i dodjeljivanjem kvalifikacija. Nacionalni kvalifikacijski sustav može se sastojati od nekoliko podsustava i može uključivati nacionalni kvalifikacijski okvir;
- (c) „nacionalni kvalifikacijski okvir” znači instrument za klasifikaciju kvalifikacija na temelju skupa kriterija za određene ostvarene razine učenja čiji je cilj integrirati i koordinirati nacionalne kvalifikacijske podsustave te poboljšati transparentnost, pristup, prohodnost i kvalitetu kvalifikacija u odnosu na tržište rada i civilno društvo;
- (d) „međunarodna kvalifikacija” znači kvalifikacija koju je dodijelilo međunarodno tijelo osnovano u skladu sa zakonom (udruženje, organizacija, sektor ili poduzeće) ili nacionalno tijelo koje djeluje u ime međunarodnog tijela koja se upotrebljava u najmanje dvjema zemljama i uključuje ishode učenja vrednovane uz povezivanje sa standardima koje je utvrdilo međunarodno tijelo;
- (e) „ishodi učenja” znači opisi onoga što pojedinac zna, razumije i za što je sposoban nakon završenog postupka učenja, koji su definirani u smislu znanja, vještina te odgovornosti i samostalnosti;
- (f) „znanje” znači ishod usvajanja informacija učenjem. Znanje je skup činjenica, načela, teorija i praksi povezan s područjem rada ili učenja. U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira znanje je opisano kao teorijsko i/ili činjenično;
- (g) „vještine” znači sposobnost primjene znanja i upotrebe umijeća u izvršavanju zadataka i rješavanju problema. U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira vještine su opisane kao spoznajne (uključuju upotrebu logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja) ili praktične (uključuju manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata);
- (h) „odgovornost i samostalnost” znači sposobnost pojedinca da samostalno i odgovorno primjenjuje znanje i vještine;
- (i) „kompetencija” znači dokazana sposobnost upotrebe znanja, vještina te osobnih, socijalnih i/ili metodoloških sposobnosti u radu ili učenju te u profesionalnom i osobnom razvoju;
- (j) „vrednovanje neformalnog i informalnog učenja” znači postupak u kojem nadležno tijelo potvrđuje da je pojedinac stekao ishode učenja u okruženju neformalnog i informalnog učenja s obzirom na odgovarajući standard, a sastoji se od sljedećih četiriju odvojenih faza: utvrđivanja određenih iskustava pojedinca putem dijaloga, izrade dokumenata iz kojih su vidljiva iskustva pojedinca, službenog vrednovanja tih iskustava i potvrđivanja rezultata vrednovanja, što može dovesti do djelomične ili cjelovite kvalifikacije;
- (k) „priznavanje ishoda učenja” znači postupak u kojem nadležno tijelo dodjeljuje službeni status za stečene ishode učenja za potrebe nastavka obrazovanja ili zaposlenja: i. dodjeljivanjem kvalifikacija (svjedodžbi, diploma ili titula), ii. vrednovanjem neformalnog i informalnog učenja, iii. dodjeljivanjem jednakovrijednosti statusa, bodova ili izuzeća;
- (l) „bodovi” znači potvrdu da je dio kvalifikacije koji se sastoji od koherentnog skupa ishoda učenja vrednovalo i potvrdilo nadležno tijelo, u skladu s dogovorenim standardom. Bodove dodjeljuju nadležna tijela kad pojedinac ostvari utvrđene ishode učenja, što se dokazuje odgovarajućim vrednovanjem i može se izraziti u kvantitativnom obliku (npr. u obliku broja bodova) koji prikazuje procijenjeno radno opterećenje koje je pojedincu obično potrebno za ostvarivanje odgovarajućih ishoda učenja;

-
- (m) „sustavi bodovanja” znači alat za transparentnost s ciljem olakšavanja priznavanja bodova. Ti sustavi mogu, među ostalim, obuhvaćati jednakovrijedne kvalifikacije, izuzeća, jedinice/module koji se mogu prikupljati i prenositi, samostalnost pružatelja obrazovnih usluga koji mogu osmisliti individualizirane načine učenja te vrednovanje neformalnog i informalnog učenja;
- (n) „prijenos bodova” znači postupak kojim se pojedincima koji su prikupili bodove u jednom kontekstu omogućuje da ih se vrednuje i prizna u drugom kontekstu.
-

Opisnice kojima se određuju razine u Europskome kvalifikacijskom okviru

Svaka od osam razina određena je skupom opisnica koje označavaju ishode učenja relevantne za kvalifikacije na toj razini u bilo kojem sustavu kvalifikacija.

	znanje	vještine	odgovornost i samostalnost
	U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira znanje je opisano kao teorijsko i/ili činjenično.	U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira vještine su opisane kao spoznajne (uključuju upotrebu logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja) i praktične (uključuju manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata).	U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira odgovornost i samostalnost opisane su kao sposobnost pojedinca da samostalno i odgovorno primjenjuje znanje i vještine.
1. razina Ishodi učenja relevantni za 1. razinu sljedeći su:	osnovno opće znanje	osnovne vještine potrebne za izvršavanje jednostavnih zadataka	rad ili učenje pod izravnim nadzorom u strukturiranom kontekstu
2. razina Ishodi učenja relevantni za 2. razinu sljedeći su:	osnovno činjenično znanje o nekom području rada ili učenja	osnovne spoznajne i praktične vještine potrebne za primjenu relevantnih informacija radi izvršavanja zadataka i rješavanja rutinskih problema s pomoću jednostavnih pravila i alata	rad ili učenje pod nadzorom uz određenu mjeru samostalnosti
3. razina Ishodi učenja relevantni za 3. razinu sljedeći su:	poznavanje činjenica, načela, postupaka i općih koncepata u području rada ili učenja	niz spoznajnih i praktičnih vještina potrebnih za izvršavanje zadataka i rješavanje problema odabirom i primjenom osnovnih metoda, alata, materijala i informacija	preuzimanje odgovornosti za dovršavanje zadataka u radu ili učenju prilagodba vlastitog ponašanja okolnostima u rješavanju problema
4. razina Ishodi učenja relevantni za 4. razinu sljedeći su:	činjenično i teorijsko znanje u širim kontekstima unutar područja rada ili učenja	niz spoznajnih i praktičnih vještina potrebnih za pronalazak rješenja za određene probleme u području rada ili učenja	samoorganizacija posla u okviru smjernica konteksta rada ili učenja koje su obično predvidljive, ali podložne promjenama nadzor rutinskog rada drugih, preuzimanje odgovornosti u određenoj mjeri za vrednovanje i poboljšanje aktivnosti rada ili učenja

	znanje	vještine	odgovornost i samostalnost
5. razina (*) Ishodi učenja relevantni za 5. razinu sljedeći su:	opsežno, specijalizirano, činjenično i teorijsko znanje unutar područja rada ili učenja te svijest o granicama tog znanja	sveobuhvatan niz spoznajnih i praktičnih vještina potrebnih za razvoj kreativnih rješenja za apstraktne probleme	upravljanje i nadzor u kontekstima aktivnosti rada ili učenja u kojima dolazi do nepredvidivih promjena kritički osvrt na vlastiti rad i rad drugih te njegov razvoj
6. razina (**) Ishodi učenja relevantni za 6. razinu sljedeći su:	napredno znanje o području rada ili učenja, uključujući kritičko razumijevanje teorija i načela	napredne vještine, iskazivanje umijeća i inovativnosti potrebnih za rješavanje složenih i nepredvidivih problema u specijaliziranom području rada ili učenja	upravljanje složenim tehničkim ili profesionalnim aktivnostima ili projektima, preuzimanje odgovornosti za donošenje odluka u nepredvidivim kontekstima rada ili učenja preuzimanje odgovornosti za upravljanje profesionalnim razvojem pojedinaca i skupina
7. razina (***) Ishodi učenja relevantni za 7. razinu sljedeći su:	visokospecijalizirano znanje koje dijelom obuhvaća najvažnije znanje u području rada ili učenja, kao temelj za inovativno razmišljanje i/ili istraživanje kritička svijest o problemima povezanim sa znanjem u nekom području i na mjestu preklapanja različitih područja	specijalizirane vještine rješavanja problema potrebne u istraživanju i/ili inovacijama radi razvoja novog znanja i postupaka te integracije znanja iz različitih područja	upravljanje kontekstima rada ili učenja koji su složeni, nepredvidivi i zahtijevaju nove strateške pristupe te njihova prilagodba preuzimanje odgovornosti za doprinos stručnom znanju i praksi i/ili za davanje kritičkog osvrta na strateške rezultate timova
8. razina (****) Ishodi učenja relevantni za 8. razinu sljedeći su:	znanje o najnovijim otkrićima u području rada ili učenja i na mjestu preklapanja različitih područja	najnaprednije i najspecijaliziranije vještine i metode, uključujući sintezu i vrednovanje, potrebne za rješavanje kritičkih problema u istraživanju i/ili inovacijama te za širenje i redefiniranje postojećeg znanja ili stručne prakse	pokazivanje znatnog autoriteta, inovativnosti, samostalnosti, akademskog i profesionalnog integriteta te kontinuirane predanosti razvoju novih ideja ili postupaka važnih za kontekst rada ili učenja, uključujući istraživanje

Usklađenost s Okvirom za kvalifikacije Europskoga prostora visokog obrazovanja

Okvir za kvalifikacije Europskoga prostora visokog obrazovanja sadrži opisnice za tri ciklusa koja su dogovorili ministri nadležni za visoko obrazovanje na sastanku u Bergenu u svibnju 2005. u okviru Bolonjskog procesa. Opisnica svakog ciklusa predstavlja generički opis uobičajenih očekivanja u pogledu postignuća i sposobnosti povezanih s kvalifikacijama koji predstavljaju kraj tog ciklusa.

(*) Opisnica za kratki ciklus koji je razvila Zajednička inicijativa za kvalitetu u okviru Bolonjskog procesa (koji može biti obuhvaćen prvim ciklusom ili povezan s njime) odgovara ishodima učenja za 5. razinu Europskoga kvalifikacijskog okvira.

(**) Opisnica za prvi ciklus odgovara ishodima učenja za 6. razinu Europskoga kvalifikacijskog okvira.

(***) Opisnica za drugi ciklus odgovara ishodima učenja za 7. razinu Europskoga kvalifikacijskog okvira.

(****) Opisnica za treći ciklus odgovara ishodima učenja za 8. razinu Europskoga kvalifikacijskog okvira.

PRILOG III.

Kriteriji i postupci za povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom

1. Odgovornosti i/ili pravnu nadležnost svih relevantnih nacionalnih tijela uključenih u postupak povezivanja jasno određuju i objavljuju nadležna tijela.
  2. Postoji jasna i dokaziva poveznica između razina kvalifikacija u nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima i opisnica razina Europskoga kvalifikacijskog okvira.
  3. Nacionalni kvalifikacijski okviri ili sustavi i njihove kvalifikacije temelje se na načelu i cilju ishoda učenja te su povezani s mehanizmima vrednovanja neformalnog i informalnog učenja te, prema potrebi, sa sustavima bodovanja.
  4. Postupci za uključivanje kvalifikacija u nacionalni kvalifikacijski okvir ili za opisivanje mjesta kvalifikacija u nacionalnom kvalifikacijskom sustavu transparentni su.
  5. U nacionalnom sustavu (sustavima) osiguravanja kvalitete za obrazovanje i osposobljavanje upućuje se na nacionalne kvalifikacijske okvire ili sustave te je taj sustav (ti sustavi) usklađen s načelima osiguravanja kvalitete utvrđenima u Prilogu IV. ovoj Preporuci.
  6. Postupak povezivanja uključuje izričitu suglasnost relevantnih tijela za osiguravanje kvalitete o usklađenosti izvješća o povezivanju s relevantnim nacionalnim mehanizmima, odredbama i praksama osiguravanja kvalitete.
  7. U postupak povezivanja uključeni su međunarodni stručnjaci, a izvješća o povezivanju sadrže pisanu izjavu najmanje dvaju međunarodnih stručnjaka iz dviju različitih zemalja o postupku povezivanja.
  8. Nadležno tijelo ili tijela potvrđuju povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Nadležna tijela, uključujući nacionalne koordinacijske točke za Europski kvalifikacijski okvir, objavljuju jedno sveobuhvatno izvješće u kojem se utvrđuju povezivanje i popratni dokazi te u kojem se govori o svakom kriteriju zasebno. Isto se izvješće može upotrijebiti za samocertificiranje u kvalifikacijskom okviru Europskoga prostora visokog obrazovanja, u skladu s njegovim kriterijima samocertificiranja.
  9. U roku od šest mjeseci od upućivanja na izvješće o povezivanju ili njegova ažuriranja države članice i druge zemlje sudionice objavljuju izvješće o povezivanju i dostavljaju relevantne informacije za potrebe usporedbe na odgovarajućem europskom portalu.
  10. Uz postupak povezivanja sve novoizdane isprave povezane s kvalifikacijama iz nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava (npr. svjedodžbe, diplome, prilozi svjedodžbi, dopunske isprave o studiju) i/ili registri kvalifikacija koje su izdala nadležna tijela trebali bi sadržavati jasno povezivanje s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira s pomoću nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava.
-

PRILOG IV.

Načela osiguravanja kvalitete za kvalifikacije koje su dio nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava povezanih s Europskim kvalifikacijskim okvirom

Sve kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira trebale bi imati osiguranu kvalitetu kako bi se povećalo povjerenje u njihovu kvalitetu i razinu.

U skladu s nacionalnim okolnostima i uzimajući u obzir sektorske razlike, osiguravanje kvalitete za kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira trebalo bi ⁽¹⁾ ⁽²⁾:

1. baviti se oblikovanjem kvalifikacija te primjenom pristupa usmjerenoga na ishode učenja;
2. osigurati važeće i pouzdano vrednovanje u skladu s dogovorenim i transparentnim standardima temeljenima na ishodima učenja i obuhvatiti postupak certificiranja;
3. sastojati se od mehanizama povratnih informacija i postupaka za stalno poboljšavanje;
4. uključivati sve relevantne dionike u svim fazama postupka;
5. sastojati se od usklađenih metoda vrednovanja, uz povezivanje samoprocjene i vanjskog pregleda;
6. biti sastavni dio unutarnjeg upravljanja, uključujući aktivnosti povjerene podizvođačima, u tijelima koja izdaju kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira;
7. temeljiti se na jasnim i mjerljivim ciljevima, standardima i smjernicama;
8. imati potporu u obliku odgovarajućih resursa;
9. uključivati redovitu reviziju postojećih vanjskih nadzornih tijela ili agencija koje provode osiguravanje kvalitete;
10. uključivati elektroničku dostupnost rezultata vrednovanja.

⁽¹⁾ Ta zajednička načela potpuno su usklađena s Europskim standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskome prostoru visokog obrazovanja i s Europskim osiguravanjem kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET).

⁽²⁾ Ovisno o nacionalnim okolnostima ta se načela katkad ne primjenjuju na opće obrazovanje.

PRILOG V.

Načela za sustave bodovanja u vezi s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima povezanim s Europskim kvalifikacijskim okvirom ⁽¹⁾

Europski kvalifikacijski okvir i nacionalni kvalifikacijski okviri ili sustavi trebali bi, pristupom usmjerenim na ishode učenja, bolje pružati potporu pojedincima pri kretanju i. među različitim razinama obrazovanja i osposobljavanja, ii. unutar i između sektora obrazovanja i osposobljavanja, iii. između obrazovanja i osposobljavanja te tržišta rada i iv. unutar i preko granica. Ne dovodeći u pitanje nacionalne odluke o i. upotrebi sustava bodovanja te ii. njihovu povezivanju s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima, različiti sustavi bodovanja trebali bi, prema potrebi, biti kompatibilni s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima radi potpore prijelazima i olakšavanja prohodnosti. U tu bi svrhu sustavi bodovanja prema potrebi povezani s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima trebali biti u skladu sa sljedećim načelima:

1. Sustavima bodovanja trebalo bi podupirati prilagodljive načine učenja, u korist pojedinaca.
2. Pri oblikovanju i razvoju kvalifikacija trebalo bi sustavno primjenjivati pristup usmjeren na ishode učenja kako bi se omogućio prijenos (dijelova) kvalifikacija i prohodnost u učenju.
3. Sustavima bodovanja trebao bi se omogućiti prijenos ishoda učenja i prohodnost pojedinaca preko institucionalnih i nacionalnih granica.
4. Sustavi bodovanja trebali bi se temeljiti na jasnom i transparentnom osiguravanju kvalitete.
5. Bodove koje pojedinac stekne trebalo bi dokumentirati, pri čemu se navode postignuti ishodi učenja, naziv nadležne institucije koja dodjeljuje bodove i, prema potrebi, odgovarajuća vrijednost bodova.
6. Sustavi za prijenos i prikupljanje bodova trebali bi tvoriti sinergije s mehanizmima za vrednovanje prethodnog učenja kako bi zajedno olakšali i promicali prijenos i prohodnost.
7. Sustave bodovanja trebalo bi razvijati i poboljšavati suradnjom među dionicima na odgovarajućoj nacionalnoj razini i razini Unije.

⁽¹⁾ Ta zajednička načela potpuno su usklađena s Europskim sustavom prijenosa i prikupljanja bodova (ECTS) i Europskim sustavom bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (ECVET).

PRILOG VI.

**Elementi za podatkovna polja za elektroničko objavljivanje informacija o kvalifikacijama s razinom
Europskoga kvalifikacijskog okvira**

PODACI		Obvezno/nije obvezno	
Naziv kvalifikacije		obvezno	
Polje (*)		obvezno	
Zemlja/regija (oznaka)		obvezno	
Razina Europskoga kvalifikacijskog okvira		obvezno	
Opis kvalifikacije (***)	ili	znanje	obvezno
		vještine	obvezno
		odgovornost i samostalnost	obvezno
	ili	polje za slobodan unos teksta u kojem se opisuje što pojedinac treba znati, razumjeti i moći	obvezno
Tijelo koje dodjeljuje kvalifikaciju ili nadležno tijelo (**)		obvezno	
Bodovi/teoretsko radno opterećenje potrebno za stjecanje ishoda učenja		nije obvezno	
Unutarnji postupci osiguravanja kvalitete		nije obvezno	
Vanjsko tijelo za osiguravanje kvalitete/regulatorno tijelo		nije obvezno	
Dodatne informacije o kvalifikaciji		nije obvezno	
Izvor informacija		nije obvezno	
Poveznica na relevantne dopunske isprave		nije obvezno	
URL kvalifikacije		nije obvezno	
Jezik informacija (oznaka)		nije obvezno	
Zahtjevi za upis		nije obvezno	
Datum isteka (prema potrebi)		nije obvezno	

PODACI		Obvezno/nije obvezno
Načini stjecanja kvalifikacije		nije obvezno
Povezanost sa zanimanjima ili profesijama		nije obvezno

(*) ISCED FoET2013

(**) Minimalnim potrebnim informacijama o tijelu koje dodjeljuje kvalifikaciju ili nadležnom tijelu trebalo bi olakšati nalaženje informacija o tom tijelu, a uključivale bi njegov naziv ili, ako je primjenjivo, naziv skupine tijela koja dodjeljuju kvalifikaciju ili nadležnih tijela, uz URL ili podatke za kontakt.

(***) Taj opis sastoji se od polja za slobodan unos teksta, pri čemu nije propisana uporaba standardne terminologije, a države članice nisu obvezne prevesti opis na druge jezike EU-a.